

Dues mirades

Tempesta seca

JOSEP MARIA **Fonalleras**

Per desgràcia, aquests dies parlem molt de les tempestes seques. El paorós incendi de Portugal sembla que va començar amb aquest desori meteorològic que es dona perquè la pluja s'evapora abans d'arribar a terra, engolida per una massa d'aire càlid que anul·la la humitat necessària. En canvi, l'aparell elèctric, poderós, s'exhibeix en tota la seva magnitud. Hi ha descàrregues de llamps sense precipitació i aquesta mena d'interrupció de l'ordre natural –si és que en podem dir així– crea una mena de contradicció en els termes habituals de la tempesta. Se'ns apareix com una forma d'oximoron: la tempesta seca. En tenim un exemple preciós i inquietant alhora. És el quadre *La tempesta*, de **Giorgione**, que és a la Galleria della

Accademia veneciana. No hi entrarem a fons, ara, però mirin-se'l quan puguin. El cel és gris, enfosquit de cop, amb un llampec amenaçant en la llunyania. En primer pla, una dona amb un nadó i un home, a poca distància l'una de l'altre, però separats pel que alguns veuen com un esvoranc insalvable. Plàcids, però alhora trasbalsats per una força estranya, aquella tempesta que s'apropa sense aigua.

La temptació de parlar de tempesta seca en termes polítics és enorme. Potser no tindrem pluges torrencials ni aiguats catastròfics, però és probable que els llamps esclatin –l'espectacle luminotècnic, la resplendor del llampec– en aquesta terra tan càlida i amb tan poca humitat ambiental. ≡

Ni idea

EMMA **Riverola**

No. Mai. Mai. No em consta. No me'n recordo. No en tinc ni idea... I així, d'un en un, amb les seves amnèsies a sobre, van anar desfilitant per l'Audiència Nacional **Francisco Álvarez Cascos, Ángel Acebes, Javier Arenas, Rodrigo Rato i Jaime Mayor Oreja**. Aquests homes que en un altre temps van lluir la seva arrogància pels salons del poder, els mateixos que van prendre decisions que van afectar milions de persones, ara es veuen impeditos, minvats, incapacitats per una mena de maledicció que els ha robat la memòria. Quina llàstima. ¿Deu estar patint Espanya les males arts d'alguna divinitat que es diverteix enviant a l'abisme de l'oblit el que abans s'anomenava negocis, lucre, comissions?

Perquè en aquest país, tan aviat desapareix la memòria dels poderosos com s'esfumen 60.000 milions de l'erari destinats als bancs. I mira que **Mariano Rajoy** es va afartar de repetir que no era cap rescat, que es tractava d'un crèdit que tornaria la banca. Res, davant dels designis superiors no hi ha voluntats possibles. ¡Que afortunada, la banca! Perquè a la resta dels mortals no ens desapareixen els deutes així com així. Els sous, sí. Aquests sí que tenen tendència a esfumar-se o a demorar-se tant que ja no saps si ets treballador o captiu.

En fi, quin desastre això de la desmemòria. El pitjor és el seu poder de contagi. Fixin-se, 8 milions de persones a Espanya es van oblidar de la corrupció del PP i van tornar a votar-lo. Terrible. ≡

Petit observatori

JOSEP MARIA **Espinàs**

El tren és creador de paisatges

És un èxit extraordinari que ha estat recollit per **Olga Pereda** en aquest diari, i també per a periodistes i crítics de tot el món. És realment increïble que una escriptora publici una novel·la i dels seu llibre es venguin 20 milions d'exemplars. L'escriptora es diu **Paula Hawkins** i el títol de la seva novel·la és *La noia del tren*. Si no m'equivoco l'autora ha publicat una altra novel·la, *Sota l'aigua*, també en català i castellà.

Naturalment, no puc pronosticar quin futur espera a **Paula Hawkins**, però goso pensar que serà sòlid després de superar uns intents juvenils romàntics. L'avui novel·lista d'extraordinari èxit ha dit una frase que em sembla important: «Crec que els escriptors tenim una capacitat per mirar des de fora».

I de cop penso que també s'ha de tenir en compte una altra capacitat: a més a més de mirar des de fora, cal la capacitat de mirar cap endins. Aquesta capacitat doble la tenim tots, però hi ha escriptors que saben harmonitzar-les.

He sigut 'trenòfil' i amant de la finestreta; al baixar sembla que el món s'ha encongit

¡Quin magnífic escenari, un vaigó de tren! Ara penso en el meu llarg i lent viatge en tren per arribar a Santander i des de Fontibre seguir tot l'Ebre, amb una bicicleta atrotinada, fins a arribar a l'illa de Buda i mullar-me els peus al Mediterrani.

Potser he explicat alguna vegada que en un viatge en tren nocturn fins a Santander vaig compartir un departament del tren amb un noi que en un moment donat va desenfundar una guitarra i em va dir: «Com que el viatge és llarg i tampoc dormirem, és millor que fem música».

Aquella situació va ser fruit de l'atzar, com és també l'atzar que, en la novel·la, una parada de tren permeti a la protagonista veure una escena inesperada. No n'explicaré les conseqüències. L'atzar és creatiu. Provoca situacions inesperades.

Jo he estat *trenòfil* i amant de la finestreta. Quina successió de diorames, d'estampes que van passant. Quan baixo del tren em sembla que el món s'ha encongit. ≡

Un fenomen poc visible

Els 'musulmans' ateus

Malgrat els riscos als quals s'enfronta, el col·lectiu s'està fent sentir a través de les xarxes socials

ANA BELÉN **Soage**

El bloqueig que s'ha produït recentment de la pàgina de Facebook del grup Atheist Republic i el seu restabliment després d'una frenètica campanya a les xarxes socials ha donat visibilitat a un col·lectiu poc conegut: els ateus d'origen musulmà, o «exmusulmans», com ells prefereixen identificar-se. Efectivament, la comunitat d'ateus més important dels mitjans socials, amb més d'1,6 milions de seguidors a Facebook, va ser fundada per l'iraniana nacionalitzada canadenc **Armin Navabi**, i l'equip que la gestiona inclou diversos exmusulmans. Aquest i altres bloquejos són el resultat de campanyes organitzades per musulmans integristes per denunciar certes pàgines de manera que els algorismes que controlen els mitjans socials restringeixen els seus continguts.

EN EL MÓN islàmic els ateus resulten poc visibles no només perquè són pocs, sinó sobretot perquè prefereixen mantenir un perfil baix. La religió és percebuda com un element central de la identitat individual i grupal, font de solidaritat, moralitat i consol. Abandonar-la públicament pot conduir a l'ostracisme en l'entorn familiar i social, a més a més d'atraure l'atenció d'integristes justiciers, com ho

il·lustren els nombrosos assassinats de bloguers i activistes al Pakistan i a Bangla Desh en els últims anys. Freqüentment, els exmusulmans també han de tèmer represàlies de l'Estat: diversos països musulmans (l'Aràbia Saudita, l'Iran, l'Afganistan, el Sudan...) arriben a castigar l'apostasia amb la mort, però en pràcticament tots els altres hi ha lleis que penalitzen la blasfèmia amb multes i penes de presó.

Les autoritats polítiques i religioses intenten minimitzar el problema de l'ateisme. El desembre del 2014 una destacada institució religiosa egípcia, Dar al-Iftà, va ser motiu de molts comentaris (i de fer riure) quan va anunciar que a Egipte hi ha exactament 866 ateus, i va proporcionar xifres igualment precises per a altres països àrabs: 325 ateus al Marroc, 178 a l'Aràbia Saudita, 56 a Síria... No obstant, dues mesures preses aquest mateix any revelen preocupació pel fenomen a les més altes esferes. Al juliol, també a Egipte, el president **Abdul-Fatah Al-Sissi** va llançar una campanya contra la propagació de l'ateisme entre els joves, titllant-lo d'«amença a la societat». I a l'altre costat del mar Roig, a l'Aràbia Saudita, un decret real promulgat l'abril del 2014 establia que l'ateisme és una forma de terrorisme.

Per als seus crítics en el món is-

MIRTA ARIGORIA

làmic, els exmusulmans són *oreos* (marrons per fora, blancs per dins), o fins i tot part d'una conspiració «croat-sionista» per destruir l'islam. Però tampoc ho tenen fàcil a Occident, on solen ser ignorats perquè desafien l'estereotip dels àrabs (que en el llenguatge popular inclou turcs, iranians, afganesos, pakistanesos...) com a intrínsecament, gairebé genèticament, religiosos.

PARTINT d'aquí, la discussió se centra en si la seva religiositat és compatible amb el laïcisme de les nostres societats o si predisposa al terrorisme. De fet, els exmusulmans es queixen de l'actitud de certs sectors de l'esquerra occidental, que prefereix aliar-se amb els seus enemics islamistes, suposadament més autèntics. Com si qui neix en una altra cultura no hagués d'aspirar a drets fonamentals com la lli-

bertat de consciència i la llibertat d'expressió, i la curiositat intel·lectual només fos una virtut en els occidentals.

Malgrat els esforços dels uns i dels altres per ignorar-los, els exmusulmans s'estan fent sentir. Les xarxes socials els permeten difondre les seves idees, crear grups de suport i llançar campanyes com *#ExMuslimBecause*, que es va fer viral després del seu llançament el novembre del 2015. En l'última dècada han sorgit organitzacions d'exmusulmans en un gran nombre de països occidentals en què hi ha minories musulmanes (la Gran Bretanya, França, Alemanya, els Estats Units...), però també en diversos en els quals són majoria, com el Marroc, Algèria, Pakistan, l'Iran i l'Aràbia Saudita.

I UN NOMBRE d'activistes que han escollit viure en països occidentals per motius obvis s'han convertit en personalitats mediàtiques, com per exemple l'egipci establert a Alemanya **Hamed Abdul-Samad**, el palestí refugiat a França **Waleed al-Husseini**, o el canadenc d'origen pakistanès **Ali A. Rizvi**. Alguns fins i tot s'atreveixen a donar la cara als seus països d'origen, com els Black Ducks –el seu canal de YouTube té més de 20.000 subscriptores i atrau milions de visites–. Considerant els riscos als quals s'enfronten, el mínim que podem fer és reconèixer la seva existència. ≡

Especialista en assumptes relacionats amb l'Islam i l'Orient Mitjà. Analista d'Agenda Pública.